

tillstånd, då människor lefva tillsammans utan lagar, eller utan att lagarne handhafvas.

RÄTTMÄTIG, a. 2. (t. *rechtmessig*) 1) Öfverensstämmande med lag och rätt. *R. besittning, fordran. R. egendom.* — *Syn. Lagenlig, Rättsenlig, Laglig.* — 2) Som med stöd af lag och rätt äger, besitter, innehafver något. *R. ägare, besittare, innehafvare. R. konung.* — *Syn. Laglig.*

RÄTTMÄTIGHET, f. 5. Egenskapen att vara rättmätig. — *Syn. Lagenlighet, Laglighet.*

RÄTTMÄTIGT, adv. Med stöd af, i öfverensstämmelse med lag och rätt. — *Syn. Lagenligt, Lagligt.*

RÄTTNING, f. 2. 1) Handlingen, då man gifver rät riktning åt något. — 2) (milit.) Rörelser af en linietrupp, då alla dithörande soldater jemka sig efter hvarandra, så att hela linien blir rät.

RÄTTNU, rättnú ell. rättnu, adv. Om en stund, på stund, innan kort, snart. *Han kommer r.*

RÄTTNUNNAS, rättnúnnass, adv. (pop.) För en stund sedan.

RÄTTRÖENDE, a. 1. eller

RÄTTRÖGEN, a. 2. neutr. — *et.* Som bekänner sig till den rätta tron. Säges egentligen i religiös mening, men brukas äfven om vetenskapliga läror, stundom och skämtvis.

RÄTTRÖGENHET, f. 3. Bekännande af den rätta tron.

RÄTTRÖGET, adv. På ett rättröget sätt.

RÄTTRÅDIG, a. 2. Som råder, tillstyrker, anbefaller det rätta. — *Rättrådigt*, adv.

RÄT-TRÅDIG, a. 2. Hvars trådar gå i rät riktning.

RÄTTRÅDIGHET, f. 5. Rättrådigt sinne.

RÄTTSANSPRÅK, n. 5. Anspråk på rätt till något.

RÄTTSENLIG, a. 2. Öfverensstämmande med lag och rätt. — *Rättsenlighet*, f. 5. — *Rättsenligt*, adv.

RÄTTSFRÅGA, f. 1. Fråga, som hörer till rättsläran eller lagen.

RÄTTSFÖRHÅLLANDE, n. 4. Förhållande mellan personer, hvilket har sin grund i lag.

RÄTTSGILTIG, a. 2. Som af rättsläran eller lag gillas. *R-a anspråk.* — *Rättsgiltighet*, f. 5. — *Rättsgilligt*, adv.

RÄTTSGRUND, m. 3. Det lagbud eller den grundsats i rättsläran, hvarpå en rättighet, ett anspråk o. s. v. stöder sig.

RÄTTSINNAD, a. 2. Se *Rättsinnig*. — *Rättsinnadt*, adv.

RÄTTSINNE, n. 4. Se *Rättsinnighet*.

RÄTTSINNIG, a. 2. Som älskar och vill det rätta. *En r. man.* — *Syn. Rättsinnad, Rättsint, Rättskaffens, Rättänkande, Rättänt, Rättälskande.*

RÄTTSINNIGHET, f. 5. Kärlek till det rätta och vilja att utöfva, befordra och försvara det. — *Syn. Rättsinne, Rättsinhet, Rättskaffenshet, Rättskärlek.*

RÄTTSINNIGT, adv. På ett rättsinnigt sätt. — *Syn. Rättsint, Rättsinnadt.*

RÄTTSINT, a. o. adv. Se *Rättsinnig* och *Rättsinnigt*.

RÄTTSKAFFENS, a. oböjl., utan komparativ och superlativ. 1) Alltid böjd att emot andra iakttaga hvad som är rätt och tillbörligt. *En r. man.* Man säger äfv.: *Ett r. sinne, hjerta.* — *Syn. Redlig, Rättsinnad.* — 2) Säges äfv. om hvar och en, som väl uppfyller sina åligganden, är i sitt yrke sådan han bör vara; af rätta arten.

En r. soldat, tjenare, embetsman. En r. prest. — *Adv.* Med samvetsgrant iakttagande af det rätta. *Handla r.*

Anm. En och annan yrkar, att ordet bör skrivas *Rättskaffen*, såsom bildadt efter det tyska *rechtschaffen*; men det borde då, i analogi med *Beskaffad* (af *beschaffen*), snarare heta *Rättskaffad*. Det allmänna bruket. så i tal som skrift, så hos äldre som nyare skriftställare, vitsordadt af alla våra lexikografer, har dock förklarat sig för *Rättskaffens*. Möjligen torde ordet stå på rent inhemsk grund, såsom varande ursprungligen en genitivform af *Rätt* och det gamla ordet *Skap*, sinne, art, under tidens lopp småningom öfvergången till rent adjektiv, då äfven ordets oböjlighet är lätt förklarad.

RÄTTSKAFFENSHET, f. 5. Rättskaffens sinne, hjerta. — *Syn. Redlighet, Rättsinne.* — Skrifves äfv. *Rättskaffenhet*.

RÄTTSKRIFNING, f. 2. Bokstäfvernas rätta bruk i skrift, så att orden blifva rätt skrifna och stafvade. — *Ss. R-slära.*

RÄTTSKÄNSLA, f. sing. Känslan af det rätta.

RÄTTSLÄRA, f. 1. Läran om människans naturliga rättigheter. — *Syn. Naturrätt.*

RÄTTSOLS, adv. Med solen; i samma riktning som solen går.

RÄTTSPLIGT, f. 5. En sådan pligt, till hvilken vi af andra kunna tvingas.

RÄTTSSTILLSTÅND, n. 5. Tillstånd af människors sammanlefnad under regering och kungjorda lagar.

RÄTSTJENARE, m. 5. Person, hvilken det tillhör att verkställa en domstols befallningar, kalla rättegångsparter, o. s. v.

RÄTSTRIDIG, a. 2. Stridande mot lag och rätt. — *Syn. Lagstridig, Rättsvidrig.*

RÄTTSVIDRIG, a. 2. Se *Rättsridig*.

RÄTTSÖKANDE, a. 1. En, som söker rättvisa vid domstol, i en rättegångsvist.

RÄTTVIS, a. 2. 1) Som öfvar rättvisa. *En r. domare. Gud är r.* — 2) Öfverensstämmande med rättvisan. *En r. dom. Ett r-t straff. Det är r-t, att han får ersättning.* — *Syn. Billig.*

RÄTTVISA, f. 1. 1) Dygden att tilldela hvar och en hvad honom med rätta tillkommer, att visa aktning för andras rättigheter. *Öfva r. Låta någon r. vederfaras.* — 2) Den dygden hos en domare, att döma utan anseende till person, efter bästa vett och bestående lagar. — 3) Lagskipning, domareakt. *Handhafva r-n. Öfverlemlna någon i r-ns händer.* — 4) Rättsenlighet, rätt. *Förtrösta på r-n af sin sak. Jag har r-n på min sida. Erkänna r-n af ens anspråk.* — 5) Erkännande af ens rätt. *Göra någon r. Begära, erhålla r.* — *Göra någon r.*, betyder äfv.: erkänna dess goda egenskaper, förtjenster, o. s. v. I samma mening säges äfv.: *Göra r. åt ens förtjenster, goda afsigter, åt ens mod, o. s. v.*

RÄTTVISA, v. a. 1. Se *Rättfärdiga*. — *Rättvisande*, n. 4.

RÄTTVISLIGEN, adv. eller

RÄTTVIST, adv. På rättvist sätt, med iakttagande af rättvisa. *Döma r.*

RÄTTÄLSKANDE, a. 1. Som älskar det rätta *En r. man.*

RÄTTÄNKANDE, a. 1. eller

RÄTTÄNKT, a. 1. Se *Rättsinnad*.

RÄTVINGAD, a. 2. *R-e* kallas, i naturalhistorien, en ordning af de vingade insekterna.

RÄTVINKLIG, a. 2. Som har rätta vinklar. *En r. figur. R. triangel*, som har en rät vinkel.